

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 248/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Mgr. Andreou Ondriašovou, advokátkou, Námestie hraničiarov 18, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/84/2021 takto

rozhodol:

- Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/84/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Krajskému súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní sp. zn. 7Co/84/2021 konal bez zbytočných prietahov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **1 500 eur**, ktoré **je** Krajský súd v Bratislave **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť trovy právneho zastúpenia **713,96 eur** a zaplatiť ich na účet právnej zástupkyne sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. februára 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7Co/84/2021 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v konaní o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu škody v súhrne 5 526,79 eur z titulu neplatnosti právneho úkonu zavinenej žalovanou. Sťažovateľ v sťažnosti opisuje priebeh napadnutého konania, z ktorého vyplýva, že vo veci samej rozhodol Okresný súd Bratislava II (v poradí druhým, pozn.) rozsudkom č. k. 17C/221/2010-363 z 22. marca 2021, ktorým čiastočne žalobe vyhovel (v sume 2 869 eur), v časti konanie zastavil (v sume 1 151,91 eur) a v časti, v ktorej súd konanie zastavil, priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Proti označenému rozsudku súdu prvej inštancie žalovaná podala odvolanie 26. apríla 2021, ku ktorému sa sťažovateľ vyjadril písomným podaním z 20. mája 2021. Súdny spis spolu s odvolaním bol predložený krajskému súdu 21. júna 2021. Od uvedeného dátumu je krajský súd nečinný, ani len neurčil termín pojednávania vo veci.

3. Sťažovateľ namieta, že uplynuli 2 roky a 7 mesiacov, odkedy nebol vykonaný žiaden procesný úkon v odvolacom konaní. V kontexte celkového trvania predmetného súdneho konania bez právoplatného rozhodnutia predstavuje celkové obdobie právnej neistoty sťažovateľa viac ako 13 rokov. Napadnuté konanie nie je právne ani skutkovo náročné, sťažovateľ si riadne a včas splnil všetky povinnosti uložené súdom. S prihliadnutím na opísané okolnosti považuje napadnuté konanie za neprimerane dlhé, porušujúce jeho označené práva.

4. Vychádzajúc z uvedeného, sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol, že označené práva sťažovateľa boli postupom krajského súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal krajskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov, priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 248/2024-11 zo 14. mája 2024 sťažnosť prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II.

Vyjadrenie krajského súdu

6. Krajský súd vo svojom vyjadrení sp. zn. 1SprV/244/2024 z 20. júna 2024 v podstatnom k veci uviedol, že odvolací senát 7Co, ako aj referujúca členka senátu sú extrémne preťažení a vec je *v súčasnosti pripravená na naštudovanie a rozhodnutie*. Krajský súd vyjadril presvedčenie, že sťažnosť je v celom rozsahu nedôvodná. Spolu s týmto vyjadrením krajského súdu bol predložený aj dotknutý zberný spis.

7. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskom okresného súdu, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

9. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.

10. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP v rámci prvého kritéria ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa. Podľa uvedených kritérií ústavný súd posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, ústavný súd konštatuje, že ide o štandardnú vec, ktorá nevykazuje žiadne prvky skutkovej či právnej zložitosti. Krajský súd ani netvrdil opak.

12. Pri skúmaní kritéria správanie sťažovateľa (žalobca) v napadnutom konaní ústavný súd, vychádzajúc z obsahu zberného spisu, konštatuje, že nezistil okolnosti na strane sťažovateľa, ktorými by prispel k zbytočným prietáhom v napadnutom konaní.

13. Napokon ústavný súd hodnotil postup krajského súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v napadnutom konaní.

14. Napadnuté konanie začalo v apríli 2010. Samotný fakt, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené ani po 14 rokoch od jeho začiatku, je sám osebe dostatočným základom pre vyslovenie porušenia označených práv sťažovateľa. Predmetom skúmania je však postup krajského súdu v odvolacom konaní, ktoré začalo na krajskom súde predložením veci na rozhodnutie 21. júna 2021. Súčasťou predloženého zberného spisu je vyjadrenie zákonnej sudkyne k sťažnosti, predkladacia správa súdu prvej inštancie, potvrdenie o pridelení spisu, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a štatistický list. Vychádzajúc z obsahu zberného spisu, ako aj vyjadrenia zákonnej sudkyne, je zrejmé, že krajský súd dosiaľ nevykonal žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu, a tým aj k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa.

15. Čo sa týka obrany krajského súdu (spočívajúcej v zaťažnosti senátu, pozn.), treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne

zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k ministrom spravodlivosti. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

16. Vychádzajúc z uvedeného a prihliadajúc na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a dĺžku napadnutého odvolacieho konania, ktorá v čase rozhodovania ústavného súdu prekročila tri roky, ústavný súd dospel k záveru, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní bolo porušené označené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

17. Na základe zistenia, že postupom krajského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa a označená vec nebola v čase rozhodovania ústavného súdu o ústavnej sťažnosti sťažovateľa právoplatne skončená (rozhodnutá), ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázal krajskému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

IV.

Primerané finančné zadost'učinenie

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

19. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia 2 000 eur, čo odôvodnil pretrvávajúcim stavom právnej neistoty a pocitom frustrácie.

20. Cieľom primeraného finančného zadost'učinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

21. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania a osobitne dĺžku napadnutého konania pred krajským súdom, berúc do úvahy predmet napadnutého konania, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 1 500 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadost'učinenie (bod 3 výroku nálezu).

V.

Trovy konania

22. Ústavný súd, vychádzajúc z § 1 ods. 3 a § 11 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, priznal podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde

sťažovateľovi náhradu trov konania z dôvodu trov právneho zastúpenia, a to za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie veci, písomné vyhotovenie ústavnej sťažnosti, podanie vo veci samej) v hodnote po 343,25 eur vrátane dvoch režijných paušálov v hodnote po 13,73 eur.

23. Ústavný súd tak priznal náhradu trov konania v požadovanej sume 713,96 eur (bod 4 výroku nálezu).

24. Priznanú náhradu trov konania je krajský súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu